28 Opiniones quando ſunt varie inter doctores attenditur opinio
communis.
29 Hec concluſio limitatur:vt hic ſequitur.nu.29.30.31.32.⁊.33.vide
ipſas limitationes.

¶ Philippus decius.

1 CAnonum. Summaꝛ ⁊ diuidiꝛ vt ꝑ Abba. ⁊ alios hic. ¶ †Primo not.ſm
Abb.hic qḋ appellatiõe canonis ꝗlibet conſtitutio ec-
cleſiaſtica cõpꝛehẽdiꝛ.⁊ idẽ dicũt Card.⁊ Jmo.⁊ Mo
der.ſimpliciter hic ſequunꝛ. ¶ Sed aduertendũ eſt qꝛ cũ ſimpľr
tex.hic de canonibus loquaꝛ ⁊ cõſtitutio iſta edita fuerit ĩ cõcilio
meldẽſi vt ex ſupraſcriptione colligiꝛ cõſonat qḋ ſm qualitatẽ cõ
cilij loq̃ntis intelligaꝛ ⁊ ſic de canonibus cõciliaribus ſicut alibi
Bal.dicit in.c.cũ veniſſent.col.ij.in ver.in tex.ibi ſm ius.ĩ.de eo q
uit.in poſſeſ.qḋ ſi rex anglie faciat mẽtionẽ de iure de ſuo iure re
gio ĩtelligiꝛ.Verũ qꝛ illud qḋ hic dꝛ locũ hꝫ in qualibet cõſtitutio
ne eccľiaſtica ꝗ ab oĩbus dꝫ obſeruari.c.ſi romanoꝝ.xix.diſtin.ſa-
tis dici põt ꝓpter ſubiectã materiã qḋ ca.nõ hic largo modo acci
piaꝛ ꝓut dicũt Abb.⁊ doc.hic.⁊ facit tex.ĩ.c.j.iij.diſt. ibi eccľiaſti
ca cõſtitutio canonis noĩe cenſeꝛ.hoc tñ nõ videꝛ imediate ꝓbari
ꝑ iſtũ tex.vt dixi:ſed potius ꝑ alia iura.⁊ idẽ notat Abb.ĩ.c.a no
bis.ꝑ illũ tex.ĩ.de teſti.⁊ ſꝫ hoc illud dictũ Bal.ĩ.d.c.cũ veniſſent
declaraꝛ vt ꝓcedat niſi ſubiecta materia aliter ſuaderet ꝑ iſtũ tex.
declarando vt dixi. ¶ Et dũ Abb.dixit qḋ canones dicunꝛ leges
eccľiaſtice hoc idẽ Abb.tradit ĩ.c.j.in principio de re iudic.⁊ in.c.
2 ius generale in princ.j.diſt.⁊ Moder.ibi. ¶ †Et an lex canonica
dicaꝛ diuina Abb.declarat in.c.j.in.vij.no.de iuramen.calũ. cũ ſi.
3 vt And.ſicu.ſcribit in.c.filius in.iiij. nota. de teſta. ¶ †An autez
appellatione canonis veniat cõſtitutio epi. Bal.hic in prin.tenet
qḋ non qꝛ ſm eum ſequereꝛ qḋ ius municipale eſſet ius cõmune.
¶ Cõtrariũ tenet And.ſicul.hic moueꝛ primo qꝛ abſurdũ non vi
deꝛ qḋ ius municipale ius cõmune appelleꝛ vt in ꝗſtione Bal.di
cit in.l.j.col.xij.verſi.quinto dico.C.de cõfeſ. ¶ Sed rñdetur ꝙ in
ꝗſtione Bal.ius cõmune de quo in libello dicebaꝛ de neceſſitate
de iure municipali intelligebatur qꝛ illud tñ pꝛohibitũ erat de iu
re municipali.⁊ in iure cõi illa ꝓhibitio nõ poterat verificari vñ
vt libellus ſuſtineaꝛ ius cõe ꝓ iure municipali ibi ĩtelligiꝛ:ſecus ĩ
caſu nr̃o videꝛ vbi ſm ius cõe verba intelligi ⁊ verificari poſſunt.
¶ Scḋo ad idẽ allegat Bal.in.l.ij.C.de bo.ꝗ libe. vbi maritus q
ꝓmittit dotẽ reſtituere ſm ius cõe obligaꝛ ſm opinionẽ Marti-
ni ꝗ ſeruaꝛ de cõſuetudine vt no.in.l.dos a pr̃e.C.ſo.ma. ¶ Sed
reſpondeꝛ qḋ cõſuetudo de qua loquiꝛ Martinus ĩ.d.l.dos a pa
tre.erat generalis.⁊ cũ ab oĩbus generaliter deberet obſeruari ſa
tis diciꝛ ius cõmune.ſecus videꝛ in ſtatuto particulari epi de quo
Bal.hic loquiꝛ. ¶ Tertio cõtra Baldũ adduciꝛ tex.hic vbi ap-
pellatiõe canonis ꝗlibet cõſtitutio eccľiaſtica cõtineꝛ vt doc. hic
dicũt.Sed reſpõderi poteſt qḋ hic intelligiꝛ de cõſtitutiõe eccľia-
ſtica iuris cõmunis ꝗ ab oĩbus obſeruari debet vt hic diciꝛ.ſecus
videꝛ in cõſtitutione particulari epi qꝛ illa nõ videꝛ cõpꝛehendi
ſub noĩe canonis vt Bal.hic dicit.Pro quo facit tex.in clemen.j.
in princip. de priui.vbi pꝛimo dicitur de canone ⁊ poſtea de con-
ſtitutionibus pꝛouincialibus.ergo videꝛ qḋ noĩe canonis ſolũ de
ꝓmulgato a papa vel a cõcilio intelligaꝛ ⁊ ita Car.ibi in.xxvj.q.
ad hoc põderauit illũ tex.⁊ hoc videꝛ procedere in materia odio-
ſa pꝛout tex.ibi loquiꝛ.⁊ ita dictũ Bal.hic intelligendũ videꝛ ſe-
cus eſt in materia fauoꝛabili vt no.Calde. diſtinguit in conſi.xix.
Abb.habẽs priuilegiũ in titu.de regula.vbi cõcludit qḋ ſi qs ha
bet poteſtatẽ diſpẽſandi cõtra canones etiã contra cõſtitutiones
oꝛdinis poterit diſpenſare qꝛ materia fauoꝛabilis eſt.⁊ late debet
interp̃tari.ſecus dicit in materia penali pꝛout loquiꝛ tex.in.d.cle.
j.de priui.⁊ ꝑ ſua diſt.alleg.tex.in.c.pe.de ver.ſig.iuncto.c.ſi. ĩ.de
p̃ben.⁊ hoc idẽ tradit Cal.in cõſi.xvj.an appellatione canonis.in
ti.de cõſtit.⁊ ſimpliciter ſequunꝛ Moder.hic. ¶ Sed vlteriꝰ ad-
uertẽdũ eſt.nã primo dictũ Bal.hic quantũ ad tex. hic de plano ⁊
ſine dubio videꝛ ꝓcedere qꝛ tex.hic loquiꝛ de canone ⁊ cõſtitutio-
ne eccľiaſtica que ab oĩbus obſeruari debet.⁊ hoc in tali cõſtitutio
4 ne epi verificari nõ poteſt qꝛ in eius diocẽſi tñ reſtringiꝛ.c.ij.eo.ti.
in.vj. ¶ Scḋo ſi res agaꝛ in loco in quo viget ⁊ obſeruaꝛ cõſtitutio
epi propter ſubiectã materiã contra Bal.dicendũ videꝛ qḋ appel
latione canonis in tali loco etiã conſtitutio epi compꝛehendatur.
⁊ hoc ex pluribus. ¶ Primo ꝑ iſtũ tex. ſm cõmunem intellectũ.
nã qua ratione canon large accipitur pꝛo qualibet conſtitutione
eccleſiaſtica ꝓpter ſubiectaꝫ materiã que in qualibet cõſtitutione
eccleſiaſtica verificaꝛ. vt doc.hic dicunt.⁊ hoc etiã haberet locũ in
materia odioſa ꝓpter omnimodã rationẽ:pari ratione idẽ dicen-
dũ eſt in cõſtitutiõe epi que eſſet in loco. ¶ Scḋo hoc cõpꝛobatur
qꝛ ſicut verba intelligũtur ſcḋm cõditionẽ ꝑſone.l.plenũ.§.equi-
tij.ff.de vſu ⁊ habi.ita ſm qualitatẽ loci ĩtelligi debẽt ⁊ ita arguit
Pau.de ca.in cõſi.ccxx.alˢ.ccxxviij.dubitatur pꝛimo.col.v.valet
enim arg.de ꝑſona ad locũ.l.j.§.filius iuncta.l.ij.ff. ne quis euꝫ.⁊
ideo verba intelligẽda ſunt ſm qualitatẽ loci vbi conſtitutio epi
pꝛo canone habeꝛ. ¶ Tertio facit text.in.c.regula.§.poꝛro.iij.di.
vbi cõſtitutio concilij pꝛouincialis venit ſub noĩe canonum.ergo
idẽ in cõſtitutiõe epi. ¶ Quarto qꝛ canon.ĩ.iij.diſti. ⁊ talis rľa ĩn
cõſtitutione epi verificaꝛ. ¶ Quinto facit tex.in.c.ſi.de clã.de ſpõ.
in ſi.ibi canonicã nõ effugiet vltionẽ.⁊ eodẽ modo loquiꝛ tex.in.c.
nihil.de elec.nã iſta verba etiã intelligerenꝛ ſm conſtitutionẽ epi
ꝗ eſſet in loco ſi in p̃dictis caſibus imponeret penã.⁊ ſic etiã in ma
teria odioſa vbi oĩno eſſet eadẽ ratio ſupꝛadicta haberent locũ nã
etiam in materia odioſa diſpoſitio que loquitur generaliter:gene
raliter intelligitur lege pꝛima.§.quod autẽ.ff.de alea. ⁊ in.l.cum
lege.ff.de teſt.⁊ etiam in materia odioſa propter idẽtitatem ratio
nis fit extenſio ad caſum qui ſublata ſignificatione vocabuli con-
tinetur.l.filiuꝫ habeo.ff.ad macedo.l.ij.quid ſi curatoꝛes.ff.ad ter-
tul.no.d.Ant.in.c.ſi.in materia extenſiõis in.j.fallẽ.ĩ. de cõſuetu.
Domi.in.c.j.de tempo.oꝛdi.in.vj. ¶ Nõ obſt.tex.in.d.cle.j.de pri-
ui.qꝛ illa ſpecificatio non tollit quin etiam abſqꝫ illa ſpecificatiõe
compꝛehenderetur vt pꝛobatur in.d.c.regula.§.poꝛro.nã ſepenu-
mero fit vt ſpecies cum genere expꝛimatur vt in rubꝛi.C.de ſerui.⁊
aqua. ¶ Vel ſecũdo expꝛeſſio que fit ibi de canone ⁊ de ſententijs
latis ab hoĩe non fit reſpectu conſtitutionis pꝛouincialis. ¶ Nõ
ob.tex.in.d.c.ſi. de pꝛeben.quem Cald.adducit qꝛ nihil facit cum
ibi de canone nihil dicatur. ¶ Scḋo noto ꝙ conſtitutio canonis
ab oĩbus debet obſeruari.⁊ ideo dicit Jnno.hic qḋ conditoꝛi ca-
nonis oĩs creatura ſubijciꝛ.vt no.Jnn.in.c.ſuꝑ his.col.j. de voto.
⁊ idẽ glo.dicit in.c.ſerpẽs in verbo quod deo.j.di.de peni.⁊ papa
eſt pater patrũ ⁊ cũ omni oꝛdinario cõcurrit.vt no.Bal.in.c.j.in
prin.col.j.in tit.qui feu.da poſ.⁊ in.c.j.col.j.in titu.quis dicaꝛ dux
vel marchio.cũ ſi.vt tradunt Moder.hic quibus addatis iura ꝗ
expꝛeſſe hoc dicunt videlicet tex.in.c.qñ.ĩ.de trãſla.pꝛelato.vbi di-
citur quod factũ a papa reputatur factũ a deo qꝛ ipſe nõ puri ho-
minis ſed vicẽ dei gerit in terris.⁊ ipſe eſt ſucceſſoꝛ Petri ⁊ vica-
rius chꝛiſti vt dicit tex.in.c.licet de trãſlatio. pꝛelato.⁊ in.c. vnico.
§.poꝛro.ĩ.de eccleſi.bene.⁊ ſolus papa habet plenitudinẽ poteſta-
tis.c. decreto.ij.q.vj.c.ad honoꝛem de auto. ⁊ vſu pal. ⁊ ideo dicit
Bal.in rubꝛica pꝛoemij decretaliũ ibi eṗs ꝙ papa non ſolum eſt
eṗs ad culmen eṗoꝛũ ⁊ ceteroꝛum quos intellectus imaginari po-
teſt.⁊ ꝙ illi data eſt clauium plenitudo.⁊ papa ſummus eſt ſacer-
dos ⁊ ſolus habet poteſtatem quã omnes patriarche habuerunt
vt inquit Bal.in.l.reſcripta.col.ij.ver.de papa aliquid dicam.C.
de pꝛeci.impera.offerẽ.⁊ papa oĩa poteſt que poteſt deus claue nõ
errãte vt no.Hoſt.in.c.quãto.de trãſla.pꝛela.Abb.in.c.pꝛopoſuit
col.iij.de cõceſ.pꝛeben.⁊ maioꝛ eſt autoꝛitas pape ꝙ̃ ſanctoꝛuꝫ.xx.
diſtinctione pꝛima vbi gloſſa in ſumma not.Abb.in capitulo ne
innitaris.ĩ.eo.in.c.qualiter el.ij.in princi.ĩ.de accu.in.c.cũ cauſaꝫ.
in.v.notabili.de ele.in.c.cum apoſtolica.ĩ.de his que fiunt a pꝛela.
Et de papa And.ſicu.plura ſcribit in.c.nouit.in.vij.charta de iu.
¶ Et de illa autoꝛitate quodcunqꝫ ligaueris ſuper terrã.intelli-
gitur ſtatuto vel pꝛecepto vt Abb.hic dicit ⁊ in ca.tranſlato.ĩ.eo.
⁊ in.c.quanto.col.pe.de conſue.⁊ declaratur claue non errante : vt
no. Abbas in.c.licet de euitanda in princip.de elec.⁊ in.d.c. pꝛopo
5 ſuit de conceſ.pꝛeben. ¶ †Tertio noto ſm Car.hic in.ij.no.quod
terminus ſtatutum accipitur hic pꝛo iure communi. ſed hoc non
videtur bene pꝛobari hic.quia tex.non loquitur de ſtatuto ſimpli
citer ſed ſm quid de ſtatutis canonum.ſicut alibi dicitur de ſtatu
tis canonicis in.c.licet.de tranſ.pꝛelato.in ſe tamen dictum veruꝫ
eſt de pꝛopꝛietate ſermonis:qꝛ terminus ſtatutum generalis vide
tur qꝛ accipitur pꝛo deliberatione ⁊ decreto. l.j.§.hec verba. ff.qḋ
quiſqꝫ iur.⁊ etiaꝫ in ſentẽtia verificatur.c.in his.vbi Abb. de ver.
ſigni.merito etiaꝫ iuri cõmuni adaptatur vt pꝛobatur in.c.ſtatu-
tum in prin.⁊ Domi.ibi de reſcri.in.vj.⁊ qḋ appellatione ſtatuti
veniant canones no.Domi.per illũ tex.in.c.vt officium.§.ad con-
ſcribẽdas in vltimo no.de here.in.vj.facit tex.in.c.ſtatutũ in prin.
eo.tit.in.vj.in.c.ſtatutũ de ele.in.vj.in.c.j.de renũ.in.vj.imo quod
plus eſt etiã ſub nomine ſtatutoꝛũ cõſuetudo includitur vt in no.
q.Bal.tradit in.l.ij.ad ſi.C.de bonis que lib.⁊ ſequitur Alexã.in
6 conſi.clxxxix.mature digeſtis.col.iij.lib.ij. ¶ †Et pꝛedicta proce-
dunt inſpecta verboꝛũ pꝛopꝛietate qꝛ ſtatutum dicitur quaſi ſta-
tum publicum tuens vt Alb.dicit in pꝛima parte ſtatutoꝛum.q.
pꝛima ſed de communi vſu loquẽdi ſtatutuꝫ accipitur pꝛo aliquo
iure particulari.vt Albe.cõcludit in.d.j.q.⁊ in no.q.tradit Rota
in.j.deci.in titu.de pꝛeben.in nouis.cuꝫ ſimi.vt tradunt Moder.
7 in.c.nõnulli.in prin.de reſcrip. ¶ †Quarto noto ſm Ant. de bu.
⁊ Jo.de imo.hic qḋ iſta verba ſfacias ſenſu tuo. videntur impoꝛta
re liberam voluntatem ⁊ certe in textu verum eſt quod pꝛo libera
volũtate accipiantur dũ aduerſatiue dicitur nemo ſuo ſenſu ſed
autoꝛitate canonũ ducatur hoc tamẽ non videtur eſſe de pꝛopꝛie-
tate verboꝛum ſed ex modo loquendi hoc colligitur. nam ideꝫ hic
fuiſſet ſi verbis vteretur que alˢ arbitrium boni viri ⁊ voluntatẽ
regulatã ſignificarent vt quia tex.dixiſſet nõ ſuo arbitrio licet au-
toꝛitate canonum ducaꝛ tali enim caſu etiã illa verba ſuo arbitrio
liberã voluntatẽ impoꝛtarent cõtra pꝛopꝛiam eoꝛum naturam ⁊
ita patet hoc non eſſe de vi ſermonis pꝛout etiam inferius dicam.
¶ Jn glo.